

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

**OSNUTEK
ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA
ZA KULTURO (ZUJIK-H)**

OSNUTEK

**ZAKONA
O DOPOLNITVI ZAKONA O URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO (ZUJIK-H)**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljnjem besedilu: ZUJIK) je temeljni zakon na področju kulture. Med drugim krovno določa samostojno opravljanje kulturnih dejavnosti, pri čemer so nekatere povezane pravice in postopki glede samozaposlenih v kulturi podrobneje urejeni v Uredbi o samozaposlenih v kulturi (Uradni list RS, št. 45/10, 43/11, 64/12, 28/14, 35/16, 84/16 in 25/23). Posameznike s statusom samozaposlenih v kulturi, torej osebe, ki samostojno kot poklic opravljajo kulturno dejavnost in so kot taki registrirani v posebnem razvidu pri ministrstvu, pristojnem za kulturo, ZUJIK v 24. členu umešča v sfero javnega interesa v kulturi, za uresničevanje katerega je zadolženo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. V skladu z navedeno zakonodajo so samozaposleni v kulturi, ki dokazujejo svoj pomen za razvoj kulture z odličnostjo svojega dela, upravičeni do različnih spodbud za samozaposlovanje, kot so štipendije, projekti, enkratno nadomestilo za čas zadržanosti z dela zaradi bolezni in tako naprej. Med pomembnejšimi spodbudami je pravica do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna, dodeljena v procesu preverjanja meril izjemnih dosežkov in kakovosti dela. Samozaposleni morajo upravičenost do plačila prispevkov z izpolnjevanjem meril dokazovati vsakih pet let. V skladu z 82. členom ZUJIK imajo samozaposleni v kulturi prepoved zaposlovanja drugih oseb.

Pomemben kazalnik širšega ekonomskega in socialnega statusa samozaposlenih v kulturi so podatki o njihovih prihodkih, ki izhajajo iz analize podatkov Finančne uprave Republike Slovenije. Ti za leto 2021 kažejo, da je 37 odstotkov samozaposlenih v kulturi (1080 oseb) zaslužilo manj od bruto minimalne plače, 80 odstotkov (2352 oseb) pa manj od bruto povprečne plače v Republiki Sloveniji. Za sektor samozaposlenih v kulturi so značilne razdrobljene možnosti za zaslužek, ki se močno spreminja v različnih stopnjah kariere. Prekarni delavci v kulturi nimajo običajne poklicne poti, saj ta temelji na kratkotrajnih projektih in nestandardno razporejenem delovnem času. Prekarnost delovnih pogojev povzroča negotove ekonomske, socialne, stanovanjske in zdravstvene okoliščine, zaradi nestalnosti pa otežuje ustvarjanje kakovostne umetnosti, za pogoje nastanka katere mora v skladu s področno zakonodajo skrbeti Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Negotov socialni položaj veča ranljivost za izgorelost na delovnem mestu.

Delo, ki ga opravljajo samozaposleni v kulturi, je torej netipično, saj praviloma pomeni hkratno delo v različnih krajših obsegih za več naročnikov in ne omogoča klasičnih oblik zaposlovanja. Velik del samozaposlenih posredno (prek subjektov javnega ali nevladnega sektorja) ali neposredno (z javnimi razpisi in javnimi pozivi za projekte) financira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Samozaposleni v kulturi tako praviloma ne nastopajo na prostem trgu. Tisti, ki so upravičeni do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna, to pravico izgubijo, če z letnim dohodkom presežejo cenzus, ki je postavljen na višino letnega zaslužka osnovne bruto plače 36. plačnega razreda javnih uslužbencev.

Vse navedeno jih umešča izven klasičnih oblik samozaposlenosti, zato mora Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije ustrezno urejati pogoje njihove samozaposlitve. V 82.b členu tako ZUJIK narekuje primerljivo plačilo samozaposlenih v kulturi z uslužbenci v javnem sektorju. Izvajanje tega

predpisa v ZUJIK in drugih z njim povezanih podzakonskih aktih ni podrobneje opredeljeno, kar otežuje njegovo sistematično izvajanje. Člen namreč pušča veliko operativnih nejasnosti, predvsem glede primerjave posameznih poklicev, načinov razreševanja morebitnih nesoglasij in določitve obsega pravic. Prav tako nejasnosti v praksi ostajajo pri opredelitvi časovnega obsega dela, zlasti ker individualno umetniško ustvarjanje obsega tudi procese, ki jih splošno uveljavljeni načini načrtovanja dela težko predvidijo.

Glede na navedeno se mora veljavno določilo ZUJIK – še posebej zaveza iz 82.b člena, a tudi širša določila ZUJIK – operacionalizirati in izvajati z uvedbo instituta kolektivne pogodbe in s tem podrobnejšo določitvijo minimalnega plačila, ki ga narekuje 82.b člen ZUJIK. Samozaposlene osebe vstopajo v pogodbene odnose z nasprotnimi strankami, ki imajo primerljivo večjo ekonomsko moč. Posledično samozaposleni pogosto nimajo dovolj pogajalske moči, da bi si zagotovili ustrezne pogoje za delo in ustrezno plačilo. V tem primeru so lahko kolektivne pogodbe legitimno sredstvo za odpravo neravnovesja v pogajalski moči med obema stranema. To razlago je 22. septembra 2022 sprejela tudi Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: komisija) v dokumentu Smernice o uporabi konkurenčnega prava Unije za kolektivne pogodbe v zvezi z delovnimi pogoji samozaposlenih oseb brez zaposlenih (v nadaljnjem besedilu: smernice). Smernice poudarjajo, da so kolektivne pogodbe enoosebnih samozaposlenih na področju kulture smiselno pravno sredstvo, ki ga komisija ne šteje za kršitev konkurenčnega prava in ga tako tudi ne bo obravnavala. Taka razlaga v ničemer ne posega v opredelitev javnega uslužbenca, delavca oziroma delovnega razmerja.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Ključni cilj predlagane novele zakona je vzpostavitev pravnega okvirja za zagotavljanje pogojev za izboljšanje socialne varnosti in enakopravnejšo obravnavo samozaposlenih v kulturi, s tem pa tudi boljše izvajanje veljavne zakonodaje.

2.2 Načela

Načela predlagane novele zakona ne odstopajo od načel ZUJIK. S predlagano dopolnitvijo se bodo izboljšali pogoji za njegovo izvajanje.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Predlog dopolnitve ZUJIK z novim 82.c členom reprezentativnim sindikatom samozaposlenih v kulturi omogoča sklepanje kolektivne pogodbe z javnimi zavodi, javnimi skladi in javnimi agencijami s področja kulture. V imenu teh kolektivno pogodbo s pooblastilom Vlade Republike Slovenije podpiše ministrstvo, pristojno za kulturo. Predlog člena predvideva, da se za druga vprašanja, ki jih ZUJIK podrobneje ne določa, smiselno uporabljajo ustrezna določila Zakona o kolektivnih pogodbah (Uradni list RS, št. 43/06 in 45/08 – ZArbit).

Člen dopolnjuje in operacionalizira zavezo iz veljavnega 82.b člena ZUJIK, ki narekuje primerljivo plačilo samozaposlenih v kulturi z uslužbenci v javnem sektorju oziroma primerljivim delovnim mestom, določenim s kolektivno pogodbo primerljive dejavnosti, če takšnega delovnega mesta v sistemu plač v javnem sektorju ni. Zato bo kolektivna pogodba, ki jo uvaja novi, 82.c člen, v skladu z 82.b členom ZUJIK opredelila predvsem minimalno plačilo za opravljene storitve s področja kulture, pogoje dela za zunanje izvajalce in druge medsebojne pravice in obveznosti z naročniki storitev.

Predlagana rešitev ureja razmerje med samozaposlenimi v kulturi in subjekti javnega prava s področja kulture, s čimer ne presega pristojnosti Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

b) Način reševanja

S predlagano novelo ZUJIK se dovoljuje možnost sklepanja kolektivnih pogodb med reprezentativnimi sindikati samozaposlenih v kulturi in ministrstvom, pristojnim za kulturo, v imenu javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij s področja kulture. Predlog novele zakona tudi predvideva, da se za vprašanja, ki jih glede zadeve ne določa ZUJIK, smiselno uporabljajo ustrezna določila vsakokrat veljavnega zakona, ki ureja kolektivne pogodbe.

Predlog novele zakona bo imel učinek predvsem na samozaposlene v kulturi z najnižjimi prihodki, torej skoraj na 40 odstotkov samozaposlenih, ki ne zaslužijo niti z Zakonom o minimalni plači (Uradni list RS, št. 13/10, 92/15 in 83/18) zjamčenega dohodka.

c) Normativna usklajenost predloga novele zakona

Predlog novele je usklajen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in s splošnoveljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, ter ni predmet usklajevanja slovenske pravne ureditve s pravnim redom Evropske unije. Sprejetje novele zakona ne predvideva poznejšega spreminjanja drugih predpisov.

Področje, ki ga ureja predlog dopolnitve zakona, v enem ključnih vidikov določa Pogodba o delovanju Evropske unije. Ta v 101. členu navaja, da so prepovedani sporazumi med podjetji, ki omejujejo konkurenco na notranjem trgu, zlasti če neposredno ali posredno določajo nakupne ali prodajne cene ali druge pogoje poslovanja. V zvezi s tem je komisija 22. septembra 2022 sprejela smernice, ki posebej obravnavajo samozaposlene na področju kulture in določajo, da so samozaposlene osebe brez zaposlenih v primerljivem položaju z zaposlenimi delavci, ki za isto nasprotno stranko opravljajo enake ali podobne naloge. Komisija tudi ugotavlja, da imajo lahko taki samozaposleni možnost sklepanja kolektivnih pogodb za izboljšanje svojih delovnih pogojev, saj sami nimajo dovolj pogajalske moči, da bi vplivali nanje. Zato komisija ne bo ukrepala proti kolektivnim pogodbam v zvezi z delovnimi pogoji med samozaposlenimi osebami brez zaposlenih in njihovimi nasprotnimi strankami, če med njimi obstaja tako neravnovesje. Te smernice ne vplivajo na posebne pravice držav članic na področju socialne politike ali na avtonomijo socialnih partnerjev, ampak le pojasnjujejo pogoje, pod katerimi lahko samozaposlene osebe brez zaposlenih in njihove nasprotnne stranke začnejo kolektivna pogajanja in sklenejo kolektivne pogodbe brez tveganja kršitve konkurenčnega prava.

č) Usklajenost predloga novele zakona

Predlog novele zakona bo 21. decembra 2023 objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo Republike Slovenije in e-demokracije. Javna obravnava bo trajala do 22. januarja 2024. Predlog novele zakona bo neposredno poslan Nacionalnemu svetu za kulturo in vsem trem interesnim združenjem slovenskih občin: Skupnosti občin Slovenije (SOS), Združenju občin Slovenije (ZOS) in Združenju mestnih občin Slovenije (ZMOS).

V razpravo bodo tako vključeni:

- predstavniki strokovne javnosti,
- nevladne organizacije kot predstavnice civilne družbe,
- predstavniki zainteresirane javnosti in ciljnih skupin, na katere se predlog novele zakona nanaša, ter
- občine, združenja občin in druga zainteresirana javnost.

Vsi neposredno in posredno pozvani bodo v času javne obravnave lahko podali mnenja in predloge glede predlagane dopolnitve zakona.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog novele zakona v letu 2024 ne bo imel neposrednih finančnih posledic za državni ali občinske proračune. Posredne finančne posledice predloga novele zakona so mogoče šele s poznejšo uveljavitvijo pravice sklepanja kolektivne pogodbe, za katero poda usmeritev Vlada Republike

Slovenije. Posredne finančne posledice so omejene na spremenjeno strukturo izdatkov javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij s področja kulture, in sicer v prid skupne višine honorarjev zunanjih izvajalcev. Morebitna sprememba njihovega sofinanciranja iz državnega proračuna bo še naprej odvisna od javnofinančnih zmožnosti.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog dopolnitve zakona nima neposrednih finančnih posledic za državni proračun.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Po podatkih iz leta 2017 se v desetih državah Evropske unije (Avstrija, Belgija, Danska, Francija, Nemčija, Irska, Italija, Nizozemska, Španija, Švedska) ter Srbiji in Združenem kraljestvu za samozaposlene uporablja določena oblika kolektivnega pogajanja oziroma druga oblika sindikalne udeležbe pri določanju pogojev dela. Pravna ureditev je v vsaki od teh 12 držav različna, prav tako obseg pravic in obveznosti, ki so predmet kolektivnega pogajanja. Kolektivna pogajanja za samozaposlene so lahko omejena na določene poklice, kot so novinarji ali igralci, ali pa na tiste, ki so opredeljeni kot ekonomsko odvisni, pri čemer pristopa nista izključujoča. V Avstriji in Srbiji je kolektivno pogajanje omejeno na določene poklice oziroma panoge. V Belgiji, na Danskem, v Nemčiji, Italiji, na Nizozemskem, v Španiji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu je omejeno na tiste, ki so ekonomsko odvisni. V Franciji in na Irskem se uporabljata oba pristopa. V večini držav so prav samozaposleni na področju kulture in svobodni novinarji tisti, katerih pogoji dela so praviloma določeni s kolektivnimi sporazumi. V večini držav Evropske unije je tudi vse pogostejša oblika organiziranja samozaposlenih v kulturi v sindikate.

5.1 Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Predlog novele zakona ni predmet prilagoditve ureditve s pravnim redom Evropske unije.

Področje, ki ga ureja predlog novele zakona, v enem ključnih vidikov določa Pogodba o delovanju Evropske unije. Ta v 101. členu navaja, da so prepovedani sporazumi med podjetji, ki omejujejo konkurenco na notranjem trgu, zlasti če neposredno ali posredno določajo nakupne ali prodajne cene ali druge pogoje poslovanja. V zvezi s tem je komisija 22. septembra 2022 sprejela smernice, ki posebej obravnavajo samozaposlene na področju kulture in določajo, da so samozaposlene osebe brez zaposlenih v primerljivem položaju z zaposlenimi delavci, ki za isto nasprotno stranko opravljajo enake ali podobne naloge. Komisija tudi ugotavlja, da imajo lahko taki samozaposleni možnost sklepanja kolektivnih pogodb za izboljšanje svojih delovnih pogojev, saj sami nimajo dovolj pogajalske moči, da bi vplivali nanje. Zato komisija ne bo ukrepala proti kolektivnim pogodbam v zvezi z delovnimi pogoji med samozaposlenimi osebami brez zaposlenih in njihovimi nasprotnimi strankami, če med njimi obstaja tako neravnovesje. Te smernice ne vplivajo na posebne pravice držav članic na področju socialne politike ali na avtonomijo socialnih partnerjev, ampak le pojasnjujejo pogoje, pod katerimi lahko samozaposlene osebe brez zaposlenih in njihove nasprotnne stranke začnejo kolektivna pogajanja in sklenejo kolektivne pogodbe brez tveganja kršitve konkurenčnega prava.

5.2 Prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

Način urejanja samostojnega poklicnega opravljanja kulturnih dejavnosti je značilen za slovensko okolje. Zato predlagane ureditve ni mogoče neposredno primerjati s pravnimi sistemi drugih držav članic Evropske unije. Vseeno so v nadaljevanju prikazani nekateri sorodni vidiki pravnih ureditev.

Francija

V skladu s francoskim delovnim pravom so igralci, glasbeniki, plesalci, pevci, cirkuški izvajalci in sorodni samozaposleni obravnavani kot zaposleni. Vse pogodbe s temi umetniki se štejejo za pogodbe o zaposlitvi, razen če pogoji pogodbe nakazujejo, da umetnik deluje kot »komercialna entiteta«, na primer, če je registriran pri trgovski zbornici. Izvajalci se štejejo za zaposlene ne glede na znesek plačila ali trajanje njihovih storitev. Zakon tudi jasno določa, da imajo status zaposlenega tudi, če imajo ob tem svobodo izražanja, lastništvo celotnega ali dela materiala, ki ga uporabljajo pri svojem delu, ali če zaposlujejo eno ali več oseb za pomoč pri nastopu. Obstajajo trije ločeni nacionalni kolektivni sporazumi, ki zajemajo vse avtorske in spremljajoče tehnične izvajalce. Prvi se nanaša na prireditve in predstave, ki jih financira država na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, drugi na zasebni sektor in tretji na tako imenovane parke za prosti čas. Poleg tega obstajajo sporazumi na ravni podjetij za nekatera gledališča in druga prizorišča. Nacionalni sporazumi, ki jih je država razširila na vse delodajalce, zajemajo tako plačilo kot pogoje dela, vključno z zagotavljanjem dopusta, bolniškega nadomestila, plačevanjem socialnih dajatev, izobraževanjem, varnostjo in zdravjem ter zastopstvom zaposlenih. Obstajajo podrobne plačne lestvice, ki zajemajo širok spekter poklicev. Obstaja tudi vzporeden sistem sporazumov na ravni podjetij, ki običajno izboljšujejo pogoje iz sporazumov na nacionalni ravni.

Švedska

Zakonodaja na Švedskem omogoča kolektivno pogajanje za samozaposlene delavce, a so področja dela in obseg kolektivnih sporazumov omejeni. Zakon o sodelovanju pri delu iz leta 1976 določa, da se imajo sindikati pravico pogajati z delodajalci o zadevah, ki zadevajo razmerje med delodajalcem in članom organizacije. To pravico lahko uporabijo tudi za samozaposlene delavce, ki opravljajo delo za neko podjetje, vendar niso zaposleni pri njem, temveč zasedajo položaj, ki je enak položaju zaposlenih. Kolektivni sporazumi za samozaposlene delavce so pogostejši na področjih, kot so mediji in umetnost. V večini kolektivnih sporazumov pogoji, ki se nanašajo na samozaposlene delavce, določajo avtorske pravice, obstajajo pa tudi primeri, da kolektivni sporazumi na ravni podjetij določajo plačilne tarife, na primer za samozaposlene igralce, ki berejo besedila.

Avstrija

V Avstriji obstajata glede kolektivnega dogovarjanja pri določanju pogojev za samostojne delavce ali tiste, ki so zaposleni na podlagi pogodb o storitvah, dve izjemi, ki omogočata kolektivno urejanje pravic samozaposlenih. Ena od njiju so svobodni novinarji, ki daljše obdobje delajo za medijska podjetja. V takšnih primerih zakon omogoča pogajanja in podpisovanje sporazumov. Za svobodne novinarje so pravila določena v Zakonu o novinarstvu iz leta 1920, nazadnje spremenjenem leta 1999. Tako imenovani redni svobodni novinar, kot ga opredeljuje zakon, je nekdo, ki redno dela kot novinar za medijsko podjetje in tega dela ne opravlja le kot dodatno zaposlitev, delo pa mora biti osebno opravljeno. Če so ti in nekateri drugi pogoji izpolnjeni, se lahko podpiše tako imenovani celoviti sporazum, ki ga lahko podpišejo le organizacije, pristojne za sklepanje kolektivnih sporazumov (kot so na primer sindikati delavcev). Sporazum določa minimalne pogoje dela in višino honorarjev. Pogoji celovitega sporazuma se ne morejo razveljaviti ali omejiti s posameznimi sporazumi, posebni sporazumi pa so veljavni le, če so ugodnejši za novinarja ali obravnavajo vprašanja, ki niso zajeta v celovitem sporazumu. Eden od sporazumov določa tarife za besedila, fotografije in videoposnetke, pa tudi za pridobivanje opreme. Prav tako se ukvarja s stroški potovanja, plačili za neizpolnjena naročila, plačilnimi pogoji, avtorskimi pravicami in pogoji za konec obdobja sodelovanja, ki sega od enomesečnega obvestila po enem letu dela za organizacijo do šestih mesecev po 20 letih ali več. Celoviti sporazum ima tudi pravne učinke na svobodne novinarje, ki niso člani organizacije, ki podpisuje sporazum.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog novele zakona ne bo imel neposrednih posledic na področju poslovanja javne uprave in pravosodnih organov, saj se dotika manjšega števila prebivalcev in uvaja samo možnost sklenitve kolektivne pogodbe. Samozaposlenim v kulturi niso naložene dodatne obveznosti.

Predlog novele zakona tudi ne predvideva ustanovitve novih organov ter reorganizacije ali ukinitve sedanjih organov. Za izvajanje predloga novele zakona niso potrebne nove zaposlitve ali dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva, prav tako ni predvideno zmanjšanje števila zaposlenih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog novele zakona ne uvaja novih upravnih postopkov in ne bo imel drugih negativnih posledic (stroškov ali delovnih obremenitev) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog novele zakona ne prinaša neposrednih posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog novele zakona ne prinaša neposrednih posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog novele zakona bo imel pozitiven vpliv na socialni položaj samozaposlenih v kulturi, saj jim bo omogočil pravico do sklenitve kolektivne pogodbe, ki zagotavlja minimalne socialne standarde in izboljšano sodno varstvo.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog novele zakona ne uvaja novih dokumentov razvojnega načrtovanja, prav tako iz njega ne izhajajo potrebe po spremembah in dopolnitvah pristojnih razvojnih aktov.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog novele zakona ne bo imel neposrednih posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu in na spletni strani Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Izvajanje zakona bo z analizami spremljalo ministrstvo, pristojno za kulturo.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Osnutek zakona bo 21. decembra 2023 objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo Republike Slovenije in e-demokracije. Javna obravnavo bo trajala do 22. januarja 2024. Predlog zakona bo neposredno poslan Nacionalnemu svetu za kulturo in vsem trem interesnim združenjem slovenskih občin: Skupnosti občin Slovenije (SOS), Združenju občin Slovenije (ZOS) in Združenju mestnih občin Slovenije (ZMOS).

V razpravo bodo tako vključeni:

- predstavniki strokovne javnosti,
- nevladne organizacije kot predstavnice civilne družbe,
- predstavniki zainteresirane javnosti in ciljnih skupin, na katere se predlog zakona nanaša, ter občine, združenja občin in druga zainteresirana javnost.

Vsi neposredno in posredno pozvani bodo v času javne obravnave lahko podali mnenja in predloge glede predlagane spremembe zakona.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Noben zunanji strokovnjak ali pravna oseba ni sodeloval pri pripravi predloga zakona, zato ni bilo izvedeno nobeno izplačilo.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Dr. Astra Vrečko, ministrica

Mag. Marko Rusjan, državni sekretar

Tjaša Pureber, generalna direktorica Direktorata za razvoj kulturnih politik

Matej Srdinšek Firm, vodja Službe za pravne in kadrovske zadeve

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP) se za 82.b členom doda nov, 82.c člen, ki se glasi:

»82.c člen

(kolektivna pogodba za samozaposlene v kulturi)

Kolektivno pogodbo za samozaposlene v kulturi lahko sklenejo sindikati oziroma združenja sindikatov kot stranka na strani samozaposlenih v kulturi in ministrstvo, pristojno za kulturo, ki ga za sklenitev kolektivne pogodbe pooblasti vlada, kot stranka na strani javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij s področja kulture kot naročnikov storitev s področja kulture.

S kolektivno pogodbo za samozaposlene v kulturi se urejajo minimalno plačilo za opravljene storitve s področja kulture, pogoji dela za zunanje izvajalce ter ostale medsebojne pravice in obveznosti z naročniki storitev iz prejšnjega odstavka.

Za vprašanja v zvezi s kolektivno pogodbo za samozaposlene v kulturi, ki niso urejena s tem zakonom, se smiselno uporablja zakon, ki ureja kolektivne pogodbe.

Naročniki storitev iz prvega odstavka tega člena drugim izvajalcem storitev, ki niso samozaposleni v kulturi, ne smejo za opravljene storitve plačati manj, kot je za istovrstne storitve minimalno določeno v kolektivni pogodbi iz drugega odstavka tega člena.«.

KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Prvi odstavek 1. člena predloga novele zakona določa možnost sklenitve kolektivne pogodbe za samozaposlene v kulturi, ter stranke, katerih razmerja se s to pogodbo urejajo. Določa torej možnost sklepanja kolektivne pogodbe za urejanje razmerij med samozaposlenimi v kulturi na eni strani ter javnimi zavodi, javnimi skladi in javnimi agencijami s področja kulture kot naročniki storitev s področja kulture na drugi strani.

Prvi odstavek 1. člena predloga novele zakona tudi določa, da za potrebe sklenitve kolektivne pogodbe samozaposlene v kulturi zastopajo sindikati oziroma združenja sindikatov, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije pa po pooblastilu Vlade Republike Slovenije zastopa javne zavode, javne sklade in javne agencije s področja kulture.

Drugi odstavek 1. člena predloga novele zakona določa, da se s kolektivno pogodbo za samozaposlene v kulturi urejajo minimalno plačilo za opravljene storitve s področja kulture, pogoji dela za zunanje izvajalce ter ostale medsebojne pravice in obveznosti z naročniki storitev, ki jih slednja zavezuje. Tretji odstavek 1. člena predloga novele zakona napotuje na smiselno uporabo Zakona o kolektivnih pogodbah, in sicer glede vprašanj v zvezi s kolektivno pogodbo za samozaposlene v kulturi, ki niso urejena z ZUJIK.

Četrty odstavek 1. člena predloga novele zakona določa, da naročniki storitev (javni zavodi, javni skladi in javne agencije s področja kulture) drugim izvajalcem storitev, ki niso samozaposleni v kulturi, ne smejo za opravljene storitve plačati manj kot je za istovrstne storitve minimalno določeno v kolektivni pogodbi za samozaposlene v kulturi.

K 2. členu:

Končna določba določa, da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Ne spreminja se noben od členov v veljavnem ZUJIK.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlog zakona naj se, upoštevajoč 142. člen Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21 in 58/23), obravnava po skrajšanem postopku. Razlog za takšno obravnavo je, da se s predlagano novelo zakona ne spreminja noben od členov veljavnega zakona in da gre pri noveli za manj zahtevno dopolnitev zakona, s samo enim dodanim členom.

VI. PRILOGE

/

